

Film Biennale, 9 april 2010

Michael Curtiz before Hollywood

Curated by:

Elif Rongen-Kaynakçi (Silent Film Specialist, EYE Film Instituut Nederland)

Simona Monizza (Experimental Film Specialist, EYE Film Instituut Nederland)

Moderator: David Robinson

10:00 Introduction by Miguel A. Fidalgo : 'Michael Curtiz and silent cinema'

10:30 Hungarian career of Mihaly Kertesz by Gyöngyi Balogh

Screenings of the fragments A SCORPIO (1918, 3') and TATARJARAS (1917, 4')

Screening of JÖN AZ ÖCSÉM (1919, 12')

Live music by Wim van Tuyl

11:00 Introduction to A TOLONC by Elif Rongen-Kaynakçi

Anniko Kross (test-reel digital restoration)

A TOLONC (THE UNDESIRABLE) by Michael Curtiz (1914, Hungary, Proja Film)

Production en Script: Jenő Janovics (based on the play *A TOLONC* [1876] by Ede Tóth).

Camera: László Fekete.

Cast: Lily Berki (Betty), Mari Jászai (Sara), Victor Varconi (Nick).

35mm. English intertitles, 67'. Nitrate tinted; "work-in-progress" version projected is black and white.

Live music by Wim van Tuyl

Betty is brought up by her uncle in the country, having lost both her parents at early age. On his death bed, her uncle tells her that her mother had actually been in prison all these years. Left alone, Betty goes to the city, and finds a job as a maid. Nick, the eldest son of the family falls in love with her. However, Nick's mother throws Betty out, accusing her of theft. Betty is sent back to her native village, without knowing that her mother Sara has now been released from prison and is looking for her.

In March 2008, Hungarian National Film Archive received a call from Duna TV, telling them that they had been forwarded some nitrate film cans from the New York Hungarian House in the US. Upon their arrival to the archive, it turned out that a print of *A TOLONC* was among these prints. This complete print represents the earliest extant Curtiz feature film.

Unfortunately, the print shows technical flaws. Probably due to an error in printing the American version, the image is extremely unstable. The Film Biennale is showing a "work-in-progress" version, where only some flaws have been improved upon, using analogue methods.

Poster from the Hungarian National Library /Orszagos Szechenyi Konyvtar collection.

12:30 – 13:15 Lunch break

13:15 Introduction to AZ UTOLSÓ HAJNAL by Simona Monizza

AZ UTOLSÓ HAJNAL (HET LEVEN... EEN SPEL!) by Michael Curtiz, 1917, Hungary, Phönix)

Script: László Vajda, from a story by Alfred Deutsch-German. Camera: József Bécsi;

Cast: Leopold Kramer (Bela), Erzsébet Marton (Princess Halasdane), Jenő Balassa (Denes Hajos), Kálmán Ujj (Mano).

35mm. Dutch intertitles (english subtitles), 73'. Desmet color print.

Live music by: Yvo Verschoor

Bela van Nagès is about to commit suicide but he is saved by Count Denes Hajos. The count is in dire financial problems, and Bela thinks to have the solution. They come up with a life insurance scam; a year after signing the insurance papers, Bela will commit suicide, and the Count will get the money to pay back his debt. In his last months, Bela decides to travel to India, where he meets a beautiful and mysterious princess. Suddenly he finds himself entangled in a dilemma: should he commit suicide and keep to his word, or should he stay alive and enjoy love for the first time?

Curtiz made this film at Phönix, where he enjoyed complete freedom about all the production aspects. The film was a big sensation at the time of release, and received raving reviews from the Hungarian press.

In 2005, Le Giornate del Cinema Muto presented a 15minute fragment of *AZ UTOLSO HAJNAL*. Found in the Filmarchiv Austria, this fragment was at that point the longest surviving fragment of a Hungarian Curtiz film. This presentation triggered the discovery of a nearly complete Dutch language print within the EYE Film Instituut Nederland collections. The version that is being presented at the Film Biennale combines material from the Dutch print with some missing sequences from the Austrian print.

14:45 Coffee break

15:00 Introduction to *FIAKER NR.13* by Miguel A. Fidalgo

FIAKER NR.13 (FIACRE No. 13, DE GESCHIEDENIS VAN EEN VONDELINGE) by Michael Curtiz, 1926, Austria, Sascha Film)

Based on the novel: *IL FIACRE NO. 13* by Xavier de Montépin

Producer: Alexander 'Sacha' Kolowrat-Krakowsky. Script: Alfred Schirokauer. Art-Director: Paul Leni.

Camera: Eduard von Borsody and Gustav Ucicky

Cast: Lili Damita (Lilian), Paul Biensfeldt (Carotin), Jack Trevor (Francois Tapin), Walter Rilla (Lucien Rebout), Carl Ebert (Henri Laridon)

35mm. Dutch intertitles (english subtitles), 116'. Black and white.

Live music by Joachim Baerenz and Pien Straesser

Lili Damita as Lilian

Paris 1907. A baby is abandoned in a horse-carriage. The driver, Carotin takes pity on the little creature, and adopts her. Lilian grows up to be a cute girl, and she brings happiness to everyone around. Lilian believes Carotin to be her father, but Francois Tapin, a con-man finds out about her real father. This Monsieur Laridon is a very rich but lonely person. Lilian's life becomes very complicated when Tapin comes after her, determined to benefit from the secrets that surround her past.

EYE Film Instituut Nederland wishes to thank the speakers, Filmarchiv Austria (Nikolaus Wostry) and particularly Magyar Nemzeti Filmarchivum (Vera Gyürey) for their constant help and inspiring contributions to this event.

A brief History: Jön az öcsém (My Brother is Coming)

Director: Mihály KERTESZ

Actors: Oszkár Beregi , Ferkó Szécsi, József Kürthy, Ilonka Kovács

Nationality: Hungarian

Production date: 1919

Length: 11' 21"

Genre: fiction **Sound:** silent **Original elements:** tinted **Original language:** Hungarian

Jön az öcsém is the last film Kertész shot in Hungary. **Mihály Kertész** (1886-1962) then pursued his career in Europe, and later in the United States using the pseudonym of **Michael Curtiz**.

His inspiration for this film was a poem by **Antal Farkas** (1875-1940) that was published in the *Népszava* newspaper on 26 March 1919. This text praised the courage of the Hungarian communist leader **Béla Kun**. In November 1918, the Austro-Hungarian Empire capitulated. Béla Kun, a young communist agitator educated in the USSR founded the Hungarian Communist Party before being thrown into prison by the Prime Minister **Mihály Karolyi**.

Budapest was occupied by the Romanian army at the time. Kun, who continued to lead the PC from his prison cell, managed to convince Karolyi's provisional government to allow him to try to recover Hungarian territory. He was appointed Minister of Foreign Affairs in March 1919 and set up an army (red, of course), which recovered the occupied territories. He also thwarted a nationalist revolt in Budapest and purged the social-democrat government. Terror was installed and lasted until August 1919.

At the moment Béla Kun took up power, the filmmaker Mihály Kertész was a member of the Hungarian arts commission and of the actors' examination jury. He made *Jön az öcsém*, then supervised a reportage on the May Day parade. He suddenly left Hungary in May 1919, due to difficult political circumstances. Socialist realism was probably not to his taste. Kertész was considered in fact as the unrivalled master of the "bourgeois" style, which was condemned to disappear.

The future Curtiz was a child of European cinema: he graduated from the School of Dramatic Arts in 1906. He made his first film in 1912. During a stay in Denmark, he worked as assistant director then actor (in *Atlantis* in 1913) at *Nordisk Films*. He was mobilised during the First World War then participated in the dismantling of the Austro-Hungarian Empire. In May 1919, Curtiz fled to Austria then left Europe in 1926 for Hollywood, where he directed *Casablanca* (1942) and *Mildred Pierce* (1945), among other films.

Jön az öcsém ends with these contradictory lines "*Hasten to return from your Siberia now red, Hasten to return to your Siberia now red... Hasten, my brother, hasten!*". A visionary poem, in a way, since in the months following the making of the film, the dictatorship of the proletariat was overthrown by a military putsch. Béla Kun fled to Austria, later returning to the USSR where he became an influential party member.

On 1 August 1919, the army confiscated all newsreels and propaganda films shot under Béla Kun. This film was rediscovered in the archives of the Ministry of the Interior. The original is a nitrate tinted positive print. A colour intermediate negative has been printed from this positive. Subsequently, a colour copy has attempted to reproduce the original tints. The restoration was carried out in 1999.

Source: www.europafilmtreasures.eu

THALIA Theater **Cinema ROYAL**
Eigenaar-Directeur: A. TUSCHINSKI.

Versmal Vrijdag 30 Augustus tot en met Donderdag 3
September biedt de Directie haren bezoekers als hoofdnummer aan:

Het Leven..... Een Spel!

Groote en buitengewone film. Drama in 5 bedrijven.
Prachtig van spel. Schitterenden inhoud. Enorme mise-en-scène.

Een Huwelijk uit berekening.
Klucht in één bedrijf.

In de hoofdrol de onvergelykelijke komiek **KNOPJE**.

Verder uitgebreid programma afgewisseld door de Variété.

Alle voorstellingen toegankelijk voor Kinderen.

In Thalia elken dag Matinée van 2 tot 4½ uur.
54706.76 Aanbevelend, DE DIRECTIE.

Nieuwe Rotterdamse Courant (NRC), 29 august 1918

THALIA Theater. Cinema ROYAL. Owner-director: A. Tuschinski.
From Friday August 30th to September 3rd, our management presents its patrons as main act:
HET LEVEN..... EEN SPEL!

Big and extraordinary film. Drama in 5 parts.
Beautifully acted. Wonderful content. Enormous mise-en-scène.
[EEN HUWELIJK UIT BEREKENING]

One reel comedy.
Starring the unforgettable comedian KNOPJE.
Further an extensive program enriched by Variété.
All shows suitable for children.

In Thalia every day matinée from 2 to 3:30.
Recommended by THE MANAGEMENT

THALIA. ROYAL.
Eigenaar-Directeur: A. TUSCHINSKI.

Tot en met a.s. Donderdag als hoofdnummer
de buitengewone Attractiefilm
HET LEVEN..... EEN SPEL!
Drama in 5 bedrijven.
Prachtig van spel. Schitterende inhoud. Enorme mise en scène.

Verder zeer uitgebreid programma.
Woensdag 3 uur Groote Kinder- en Famillematinée met
optreden van de Succes Variete.
In Thalia elken dag Matinee van 2 tot 4½ uur.
54743.40 Aanbevelend DE DIRECTIE.

from *Nieuwe Rotterdamse Courant (NRC)*, 3 september 1918

GULDENLOTERIJ DER NENYTO '28

De 4de Extra-Premiëtrækking zal worden gehouden **Donderdag 31 Mei** a.s. ten overstaan van den **Notaris G. VLUG** te Rotterdam. Hiervoor zullen beschikbaar worden gesteld:

45 Premiën
bestaande uit:

5 Heeren-Rijwelen merk „Fongers”	1 st. Schermlamp
5 Dames-Rijwelen merk „Fongers”	2 Stofzulgars
5 Gouden Heeren-Horloges	1 Zilveren Couvert in étal
5 Gouden Dames-Horloges	1 Zilv. Vischeouvert
1 Pendule m. Coupes	1 Barometer
1 Club-fauteuil	5 Vuilpenhouders
	7 assortiment-kisten Sigaren

Loten, welke met een extra-premie uitloten, behouden eveneens recht op de verder te houden extra-premiëtrækkingen en op de vóór 1 Augustus a.s. te houden

HOOFDTREKKING
met **1500 prijzen** tot een totaal-bedrag v. **Honderd Duizend Gulden**

Loten overal verkrijgbaar bij onze agenten, bij alle kantoren, bijkantoren en agent-schappen der Rotterdamsche Bankvereeniging en Nationale Bankvereeniging en aan onze bureaux Stationssingel, Rotterdam. Giro 123262. - Telefoon 42390 en 43536. Voor houders van oude loten ad f 10,- bestaat tot 1 Juni a.s. de gelegenheid deze in te wisselen voor 10 Guldensloten of 10,- in contanten.

Koopt dus tijdig Uw loten der NENYTO '28

GULDENLOTERIJ DER NENYTO '28

WOENSDAG 23 MEI a.s.
GEMEENSCHAPPELIJKE TOCHT
VAN LEDEN EN HUISGENOOTEN
NAAR
WADDINXVEEN EN BOSKOOP

Officiele ontvangst ten Raadhuis te Waddinxveen. Bezoek aan de Meubelfabriek van den Heer O. A. H. Matse, Waddinxveen. Bezoek aan de Papierfabriek „De Schoone Haas”, Waddinxveen. Bezoek aan de Tuinderij der Firma Felix en Dijkhuis, Boskoop. Vertrek van Den Haag per S. S. ten 9 uur 6 mip. naar Gouda. Van Gouda naar Waddinxveen/Boskoop en terug per extra salonboot. Terugkomst te Den Haag Station S.S. ten 17 uur 21 min. Kosten per deelnemer: Vervoer heen en terug fl. 1.05. Middagmaaltijd (zonder dranken) fl. 2.—. Aanmelding voor het lidmaatschap der Vereeniging (minste jaarlijksche bijdrage fl. 1.—) bij het Secretariaat, Bezuidenhout 97. 5051-60

VONDELINGE

ZIJ DIE INLICHTINGEN KUNNEN VERSTREKKEN OM TRENT NAAM EN WOONPLAATS VAN HET GISTEREN-AVOND IN 12500-60

FIACRE 13

OP HET PLEIN TE VONDELING GELEGDE MEISJE, WORDEN VERZOCHT ZICH ONMIDDELIJK TE WENDEN AAN HET ADRES: — SPUISTRAAT 19A —

RUIME BELOONING!

KON. SCHOUWBURG
N.V. Ver. Rotterd.-Hofstad-
Tooneel,
Direct. Cor v. d. Lugt Melsert.

Woensdag 16 Mei, Donderdag
17 Mei (Hemelvaartdag) — 8.15
HET VOORJAARSTUK:

FAMILIE
„DE HOUTEN HAM”

Haagsch blijspel in 3 bedrijven
door Jan v. Ees.

Vad. schrijft: Het publiek heeft den heelen avond geschaard van het lachen... en na elk bedrijf luid en lang geapplaudisseerd....

N. C.: Een klucht vol grollen en aardigheden....

N. R. Cr.: Er zijn aardige moppen in.... men moet er om lachen....

Vrijdag 18 Mei — 8 uur
Gem. Volksvoorstelling:
HET KRAAIENEST

Zaterdag 19 Mei — 8 uur
MADAME SANS-GÈNE
met Annie v. d. Lugt Melsert
v. Ees en Cor v. d. Lugt Melsert
in de hoofdrollen.

PRINCESSE-
SCHOUWBURG.
Dir. HUGO HELM

HET CENTRAAL TOONEEL
Dir. Cor Ruys en Louis de Bree
HEDENAVOND 8.15 UUR
Laatste voorstelling

WIE VAN DE HEEREN...??

Elk erkend advertentiebureau, boekhandelaar enz. neemt voor bepaalde rubrieken in de Nieuwe Rotterdamsche Courant kleine advertenties aan à f 1.50 per 10 woorden, iedere 2 woorden meer 25 cent.

BEZOEKT OP DE A.S. FEESTDAGEN

DE ROTTERDAMSCH E DIERGAARDE

ZEELEEUWEN, ZEEHONDEN EN PINGUINS, INTERESSANTE COLLECTIE APEN, IJSBEREN, TIJGERS, LEEUWEN, LUIPAARDEN, KANGOEROES, KARBOUWEN, PELIKANEN, FLAMINGO'S, KONINGS-PARADIJSVOGELS, KROKODILLEN, SLAGEN, ENZ. — PRACHTVOLLE ORCHIDEËN, CACTUSSEN, RHODODENDRONEN, ENZ. 12487-30

's Morgens muziek in de Serre.

Middagconcerten in den tuin.

HEDENAVOND
EN VERVOLGENS IEDEREN
MIDDAG EN AVOND VER-
TOONEN WIJ IN ONS THEATER

DE SPREKENDE FILM

V. HEINRICH J. KÜCHERMEISTER
DIT EVENEMENT OP CINEMATOGRA-
FISCH GESIED MOET DOOR BEN
IEDER GEZIEN EN GEMOORD WORDEN
BESPREEK UW E PLAASTEN

FOUNDLING: Those who can provide information regarding the name and residence of the girl who was laid as foundling in FIACRE 13 on the main square yesterday evening are kindly requested to call at the address: Spuistraat 19A.
GENEROUS REWARD!

Source: Koninklijke Bibliotheek, historische kranten in beeld [http://kranten.kb.nl]

BIOSCOOP THEATER

„DE SEINPOST”

SCHEVENINGEN — TELEFOON 52457

VANAF VRIJDAG 13 T/M. DONDERDAG 19 JULI 1928
IEDEREN AVOND 8¼ UUR
2 SCHLAGERS 2

LILY DAMITA
het bekoorlijke schildersmodel van
den bekenden Hollandschen schilder
KEES VAN DONGEN in:

FIACRE 13
(DE DOCHTER VAN DEN AAPJESKOETSIER)

BETTY BALFOUR
(„SQUIBS”)
de zeer geliefde FILMSTER, in:

**HET KAMERMEISJE VAN
HET PALACE-HOTEL**

Entréeprijzen f 0.65—f 2.00. Toegang boven 14 jaar.

A.S. ZATERDAG
ZONDAG EN WOENSDAG 2.30—4.30 UUR

GROOTE VACANTIE-MATINEE
Behalve een varieerend, dol-komisch voorprogramma,
als hoofdfilm:

HET KAMERMEISJE VAN HET PALACE-HOTEL
met BETTY BALFOUR in de hoofdrol.
Een kostelijke Amusementsfilm
VOOR JONG EN OUD!!!

Entréeprijzen f 0.25—f 0.80.

ATTENTIE!!! VOOR ONZE BEZOEKERS
GRATIS AUTO- EN FIETSENSTALLING
OP HET SEINPOST-TERRAS.

Lily Damita, the beautiful artists' model of the famous Dutch painter KEES VAN DONGEN in: FIACRE 13 (THE DAUGHTER OF THE CHARIOTEER)...

Source: Koninklijke Bibliotheek, historische kranten in beeld [<http://kranten.kb.nl>]

ISBN: 978-84-92626-380

568 páginas, 17 x 24 cms.

Encuadernado en **Rústica**.

2 pliegos centrales en papel couché con 80 fotografías en Blanco y Negro.

P.V.P: **27.00 €**

Introducción :

El director de cine como creador artístico

1 :Hungría, la herencia milenaria
Dinamarca

Un gran caos de sangre y luto
El comienzo del fin

2 :Phönix-Film

Temporada 1918-1919

Semper-Film

La República de los Consejos

3 :Austria

Retratos de Mujer

Expresionismo y Realismo Social

Sodoma en el Danubio

4 Napoleón y Freud

Luna de Israel

Lily Damita

5 Hollywood, 1926

El mayor espectáculo del mundo

6 Bess

El ocaso de las estrellas

La Depresión llega a Hollywood

Realismo Social y Terror

7 Fecundidad y "New Deal"

El Código Hays

A las puertas del Olimpo

8 Errol Flynn

Mujeres al poder

Hearst y los piratas del Caribe

9 Por el valle de la muerte cabalaron
los seiscientos

Traigan los caballos vacíos

Verano de 1936

Boxeadores

10 En glorioso Technicolor

Bienvenidos a Sherwood

La comedia de la vida

Adiós al cine urbano

11 "No hablo el inglés del rey, hablo el
inglés del director"

Judaísmo, Antifascismo, Democracia y
Familia

Reinas

12 La aventura interior

Mendigos del mar

Elogio de la locura

13 Hollywood va a la guerra

Apoyando la causa aliada

Nacido el 4 de Julio

"Una fecha que vivirá en la Infamia"

14 Todo el mundo viene a Rick's

Concebida en pecado y parida con dolor

15 Misión imposible

Guerra sin fronteras

16 Un espíritu inquebrantable

En la cima del mundo

Jerry Wald

'Begin the Beguine'

17 Michael Curtiz Productions, Inc.

Doris Day

La primera caza de brujas

El final de un sueño

18 Una nueva década

Los héroes también lloran

El fin de la inocencia

19 El comienzo del ocaso

Un callejón sin salida

Adiós a la Warner

20 Volver a empezar

Egipto, otra vez

Ángeles y demonios

21 Regreso a las fuentes

Retorno al pasado

Elvis Presley

22 El fin

Huída hacia adelante

Epílogo

Filmografía

Apéndice 1

Apéndice 2

Bibliografía

Notas

Índice onomástico

To acquire a copy please visit:

<http://www.cinemitos.com/tbeditores/Paginas/978-84-92626-380.asp>